

sopota

Sopotja
glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2022, številka 2, letnik 11
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2022

Uredništvo:
Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:
Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik	3
Iz Zveze slovenskih društev na Hrvaškem	4
Iz društva	7
Iz pouka DPS	17
Si-T	20
Pogled z onkraj Snežnika	22
Srečanja	23
Foto kotiček	24

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
zveza@slovinci.hr
za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
slovenskidom@bazovica.hr

Veleposlaništvo RS v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Vojislav Šuc
tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015
faks: +385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran:
http://sloembassy.zagreb@gov.si

Državljanom RS je v nujnih primerih
zagotovljen kontakt z dežurnim
diplomatom:
tel.: +385 98 462 666

Kulturna sezona je v zadnjih mesecih oživila in prinesla vrsto dogodkov, mnoge tudi po dvele-
tnem premoru, dejavnost prek spleta pa se zaradi določenih prednosti, kot je udeležba na
daljavo, še vedno uspešno nadaljuje. Zveza slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) je v okviru
sodelovanja med društvi tako pripravila dobro obiskano spletno delavnico ustvarjalne skupine
zagrebškega društva, predsednica Barbara Riman pa se je v Ljubljani udeležila srečanja z ministri-
co, pristojno za Slovence v sosednjih državah, in seje Sveta za zamejstvo ter v Roču praznovanja
petnajstletnice društva Lipa iz Buzeta. Osrednji dogodek je bila odmevna slovesnost ob tridesetem
jubileju delovanja krovne organizacije, ki je na Reki potekala v navzočnosti slovenskega predse-
dnika. Dejavnost KPD Bazovica je s predavanjem vrhunskih alpinistov, svečano akademijo, pred-
stavitvijo knjige in planinskimi srečanji zaznamoval jubilej planinske skupine (PS), a tudi žalostna
novica, da jo je maja zapustil eden izmed osrednjih članov društva, Ivo Marušić. Mešani pevski
zbor (MePZ) društva se je letos znova udeležil revije Primorska poje, na domačem odru je gostil
pevce iz Slovenije in gostoval pri njih. Folklorna skupina se je odpravila na festival v Severni Ma-
kedoniji, glasbena skupina je pripravila nastop na Vrhniki in v društvu večer italijanske kancone,
likovna pa razstavo Željke Podobnik. Posebej razveseljiv je bil glasbeni nastop najmlajših, za kate-
re je društvo organiziralo tudi spomladansko delavnico. Reko in KPD Bazovica so znova obiskali
udeleženci Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane, skupine dopolnilnega pouka sloven-
skega jezika in kulture (DPS) v reškem in istrskih društvih pa so obiskale Slovenijo. Rubrika o
pouku objavlja tudi tretjenagrajene prispevke na literarnem natečaju ZSDH, medtem ko Si-T name-
nja pozornost slovenski predstavi na reškem festivalu malih odrov. Dragica Jaksetič se v svoji ko-
lumni tokrat ozre na novosti na političnem prizorišču, več pohval o njenem sodelovanju v Sopotjih
pa je spodbudilo uredništvo, da jo predstavi v rubriki Srečanja.

Želimo vam zanimivo branje in prijetno poletje.

Uredništvo

Štipendije 2022/23

Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu so namenjene pripadnikom in potomcem slovenske naro-
dne skupnosti v sosednjih državah za študij na prvi ali drugi stopnji v RS.
Višina te štipendije bo v novem študijskem letu znašala 214,84 evra mesečno, k osnovnemu znesku pa
se lahko dodeli tudi dodatek za zdravstveno zavarovanje. Javni razpis za dodelitev štipendij za Slovence
v zamejstvu in po svetu bo objavljen predvidoma v mesecu avgustu.
Več: <https://www.srips-rs.si/stipendije>

Na Instagramu novičke o študiju slovenščine v Zagrebu

Študenti drugega letnika slovenščine na Oddelku za južnoslovanske jezike in književnosti Filozofske fa-
kultete v Zagrebu so oblikovali profil na Instagramu z naslovom slovenscina.na.hrvaskem. Veleposlani-
štvo RS v RH ob tem še sporoča, da gre za objavo novic o študiju slovenščine ter dogodkih in zanimivostih
o slovenščini in Sloveniji ipd.
Več: <http://www.ffzg.unizg.hr/slaven/juzslav/odsjek/>

EGON: VSE IMA SVOJO CENO

3. marec

Spletna ustvarjalna delavnica

Na pobudo krovne organizacije je prek platforme Zoom potekala prva spletna ustvarjalna delavnica. Kot je zapisano na Facebook strani ZSDH, jo je vodila Stanka Novković, vodja skupine Šopek, ki že več let uspešno deluje in pripravlja razstave v društvu Slovenski dom v Zagrebu in drugod po Hrvaškem. Sodelujoče članice društev so po njenih navodilih iz krep papirja izdelovale rože. Z rezultatom, nageljni, so bile zelo zadovoljne in pričakujejo, da bo podobna delavnica še kdaj organizirana.

Na Facebook strani Stanke Novković, kjer je objavila sliko, so ji čestitale in se ji zahvalile številne članice društev. Več: <https://www.facebook.com/Zveza.Slovenci.HR>

Nagelj, delo pridnih rok Stanke Novković, osebni arhiv

7. marec, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ministrica sprejela Barbaro Riman

Ministrica, pristojna za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch se je sešla s predsednico ZSDH Barbaro Riman. Kot je med drugim o srečanju zapisano na spletni strani www.gov.si, sta se sogovornici v vsebinsko bogatem pogovoru dotaknili številnih pomembnih tem za slovensko skupnost na Hrvaškem. Predsednica je predstavila načrte krovne organizacije Slovencev, ki živijo in delujejo v naši južni sosedbi. Beseda je tekla o Interreg programih, ki jih pripravljajo za naslednjo finančno perspektivo. Spregovorili sta tudi o priložnostih in novih izzivih, ki jih prinaša nastajajoča Vzorčna turistično-izobraževalna kmetija v Prezidu.

Barbara Riman je ob tej priložnosti ministrico povabila na slovesnost ob 30-letnici delovanja ZSDH, ki bo maja na Reki.

Marjana Mirković

Sogovornici, foto: www.gov.si

21. marec, Vlada RS, Ljubljana

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu

S seje, foto: www.uszs.gov.si

Na povabilo predsednika Vlade RS in hkrati predsednika Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu Janeza Janše je potekala seja tega telesa. Udeležila sta se je člana iz obmejnih županij Hrvaške, predsednica ZSDH Barbara Riman in predsednik KPD Slovenski dom iz Zagreba Darko Šonc. Poleg njiju ta svet sestavljajo še predstavniki avtohtone slovenske narodne manjšine iz Italije, Avstrije in Madžarske ter slovenski ministri. Kot podpredsednica sveta je na seji sodelovala tudi ministrica, pristojna za ta del narodne skupnosti v sosednjih državah.

Kot so med drugim zapisali na spletni strani www.gov.si,

je bila razprava namenjena prihodnosti slovenstva v zamejstvu in ohranjanju slovenskega jezika in identitete na tem območju ter v tem okviru vlogi RS.

Med drugim je bila s strani vlade omenjena priprava nove, celovite strategije za prihodnjih deset let. S predstavniki slovenske skupnosti iz sosednjih držav je dogovorjeno, da bodo razpravo in razmislek glede prihodnosti slovenstva v sodelovanju s pristojnimi resorji RS nadaljevali in tako prispevali k pripravi nove strategije, prilagojene novim izzivom medsebojnega partnerskega povezovanja in ohranjanja slovenstva.

Kot je bilo med drugim na spletni strani www.gov.si zapisano v prvem poročilu o tem srečanju, pa je bil del razprave namenjen tudi možnostim krepitve čezmejnega sodelovanja, čezmejnih regijskih projektov, ki so pomembni tudi za vse-

stranski razvoj avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah v okviru Evropskega teritorialnega sodelovanja za obdobje 2021–2027 (Interreg). Aktivnosti, ki so v teku za izvajanje finančne perspektive v obdobju 2021–2027, je članom sveta predstavil minister Zvonko Černač, ki vodi Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Med drugim je izpostavil, da služba v kratkem namerava vzpostaviti mrežo kontaktnih točk, ki bodo v pomoč tudi slovenskim zamejskim strukturam pri svetovanju.

Svet Vlade RS je posvetovalno telo, predvideno kot sogovornik pri oblikovanju in izvajanju politik in strategij RS na tem področju, izdelavi drugih strateških dokumentov in razvojnih programov ter oblikovanju stališča do dogodkov, povezanih z delovanjem in položajem Slovencev na tem območju. Marjana Mirković

16. april, Kulturni dom, Roč

15 let delovanja SKD Lipa v Buzetu

V kulturnem domu v istrskem mestu Roč je potekala proslava ob petnajstletnici delovanja SKD Lipa iz bližnjega Buzeta in desetletnici glasbene skupine Trio Lipa.

Kot je med drugim zabeležil dnevnik Glas Istre, se je slovesnosti udeležila tudi predsednica ZSDH Barbara Riman in ob tej priložnosti nagovorila zbrane. Med drugim je poudarila prepletanje hrvaške, italijanske in slovenske kulture na tem obmejnem prostoru, v Istri, kjer je tudi največ slovenskih društev. K temu bogastvu kulture in družbi nasploh s svojim delovanjem prispevajo tudi rojaki v slovenskih društvih, med njimi tudi v SKD Lipa iz Buzeta. Predstavila je pomen in oblike učenja slovenščine v Istri, ki poteka v društvih in šolah v Pulju, Umagu in Buzetu.

Navzoče je nagovoril tudi buzetski župan Damir Kajin in med drugim izpostavil pomembno vlogo tamkajšnjega prebivalstva pri povezovanju obmejnega prostora.

Trio Lipa in Emil Zonta (levo), arhiv ZSDH

SKD Lipa v Buzetu je bilo ustanovljeno oktobra leta 2007 in mesec dni pozneje vpisano na seznam slovenskih kulturnih društev na Hrvaškem. Prva predsednica SKD Lipa iz Buzeta je bila Dragica Klarić, njena namestnica pa Smilja Marinac. Od leta 2015 društvo vodi Boris Grželj, ki je tudi nagovoril navzoče na slovesnosti in na kratko predstavil delovanje društva, predvsem obe obliki pouka slovenščine, ki v Osnovni šoli (OŠ) Vazmoslav Gržalja poteka po modelu C pod vodstvom Darje Čubrić in v društvu kot dopolnilni pouk, ki ga vodi Eva Ciglar. Slednja je tudi povezovala in sodelovala pri pripravi kulturnega programa praznične prireditve. Marjana Mirković

24. april

Volitve v Državni zbor RS

Robert Golob s stranko Gibanje Svoboda prejel največ glasov, foto: www.rtvsl.si

Za letošnje parlamentarne volitve je bilo evidentiranih skupno 1.695.796 volilnih upravičencev. Po podatkih Državne volilne komisije (DVK) jih je na voliščih v Sloveniji glasovalo 1.203.522 oziroma 70,97 %. Največ glasov je prejela stranka Gibanje Svoboda, in sicer 34,45 %, v parlament pa so se uvrstile še Slovenska demokratska stranka – SDS s 23,48 %, Nova Slovenija – Krščanski demokrati s 6,86 %, Socialni demokrati – SD s 6,69 % in Levica s 4,46 % glasov. Podrobni izidi glasovanja v Sloveniji so na vpogled na povezavi volitve.dvk-rs.si.

Pravico do udeležbe na volitvah imajo tudi državljani RS s prebivališčem v tujini. V sosednjih državah Slovenije je registriranih več kot 30.000 volilnih upravičencev, največ v Avstriji, to je 15.690, v Italiji jih je 6.902 in na Madžarskem 205. Na Hrvaškem se je število povečalo, v volilni imenik je vpisanih 12.865 volilnih upravičencev. Na Veleposlaništvu RS v Zagrebu jih je tokrat glasovalo 58 po volilnem imeniku in 1 s potrdilom Ministrstva za notranje zadeve. 33 volilnih gradiv so na veleposlani-

štvu prejeli po pošti in tako je skupaj v Zagrebu glasovalo 92 volivcev, so sporočili z DVK-ja.

Dodati velja, da je gradivo po pošti na naslove na Hrvaškem marsikomu prispelo šele 21. aprila v poznih popoldanskih urah in edini način za pravočasno glasovanje je bil poslati gradivo na veleposlaništvo v Zagreb, s čimer pa niso bili seznanjeni vsi rojaki.

V Sloveniji bodo v drugi polovici tega leta potekale še predsedniške volitve, na katerih trenutni predsednik Borut Pahor po dveh zaporednih mandatih ne more več kandidirati. Tudi na teh volitvah bodo lahko glasovali volilni upravičenci s prebivališčem na Hrvaškem, medtem ko za lokalne volitve, ki bodo predvidoma 20. novembra, te pravice nimajo. ■ Marjana Mirković

10. maj, Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja, Reka

Slovenski predsednik Borut Pahor na slovesnosti ob 30-letnici ZSDH

Barbara Riman in Borut Pahor, foto: Istog Žorž

Predstavniki društev s predsednikom RS, foto: Istog Žorž

V Marmorni dvorani nekdanje guvernerjeve palače na Reki je potekala slovesnost ob 30-letnici krovne organizacije. Slavnostni govornik je bil slovenski predsednik Borut Pahor, hrvaški predsednik Zoran Milanović pa je večer pred dogodkom zaradi obveznosti udeležbo odpovedal.

Borut Pahor je v govoru med drugim poudaril zgodovinske in prijateljske vezi med narodoma ter pomen ohranitve dobrega sosedstva in prijateljstva. Izrazil je tudi podporo vstopu Hrvaške v evrsko območje in schengen. Izpostavil je pomen slovenskih društev in njihovo vpetost v lokalno okolje, sodelovanje z večinskim narodom in drugimi narodnimi skupnostmi, ki so tako most med narodi in državami: "A ste tudi mnogo več kot to. Želim se vam zahvaliti, ker s tem, ko bogatite svojo identiteto, bogatite celoten slovenski prostor in bogatite tudi večinski narod." Ob tem je predsednik Pahor spomnil na pomen dobrega sosedstva in čezmejne povezanosti še posebej v časih kriznih razmer.

Slovenski predsednik je predsednici ZSDH Barbari Riman vročil Zahvalo krovni organizaciji za predano delo za slovensko skupnost na Hrvaškem in neprecenljiv prispevek k ohranjanju slovenske kulture in jezika ter zavzeto delovanje za vsestranski

razvoj Slovencev na Hrvaškem in sožitje med sosednjima narodoma in državama.

Barbara Riman je poudarila, da so slovenska društva jedro slovenstva in posebej pomembna za ohranitev jezika in kulture, zahvaljujoč tudi vlogi posameznih, izjemno prizadevnih rojakov.

Slovesnosti so se udeležili tudi ministrica, pristojna za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch in drugi predstavniki ustanov iz Slovenije, odposlanka hrvaškega predsednika, svetovalka za človekove pravice in civilno družbo Melita Mulić, slovenski veleposlanik na Hrvaškem Vojislav Šuc, reški župan Marko Filipović in župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina, predstavnika slovenskih gospodarskih organizacij iz Avstrije in Italije Felix Wieser in Andrej Šik ter vodilni člani vseh šestnajstih slovenskih društev na Hrvaškem. Tudi hrvaški gostje so poudarili skupno zgodovino in tradicionalno prijateljstvo med narodoma, kar naj bi okrepil tudi vstop Hrvaške v schengen, ki naj bi hkrati v več pogledih poenostavil življenje prebivalstva na obeh straneh meje, odstranil pa tudi žico, ki nas zdaj deli.

Slovenski predsednik si je v preddverju zatem ogledal posodobljeno razstavo z naslovom Sosedje Slovenci – Slovenci na Hrvaškem, postavljeno v organizaciji Inštituta za narodnostna vprašanja in Narodne in univerzitetne knjižnice iz Ljubljane. V vodenem ogledu mu je razstavo predstavila Barbara Riman, ki je poleg Helene Janežič tudi njena avtorica.

V kulturnem programu so nastopili pevec Matic Zakonjšek, kitarist Natko Štiglic in predsednica SKD Istra Danica Avbelj z recitacijo ter osnovnošolci iz splitskega in reškega društva, Danira Brkljača in Duje Domljanović ter Mihael Plazibat, program pa je povezoval Tilen Kožamelj.

■ Marjana Mirković

24. marec, PD Snežnik, Ilirska Bistrica

Občni zbor PD Snežnik

Občni zbori so pomembni dogodki v delovanju društva, predvsem če so volilni. Tak je bil letošnji občni zbor PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, v katerem je PS KPD Bazovica kolektivni član. Čeprav na zboru ni bilo veliko članov, je bil sklepčen in izvoljeno je bilo novo vodstvo: predsednica Ana Marija Tomšič, podpredsednica Nataša Zidar in tajnica Sanja Kandare. Poročila posameznih odsekov so bila soglasno sprejeta, enako tudi poročilo PS KPD Bazovica, v načrtu za delovanje v letu 2022 je ponovno predvideno bogato delo z mladimi, poskušali pa bodo oživeti tudi planinske

Novi načrti PD Snežnik, foto: Milan Grlica

izlete za odrasle, za kar do zdaj ni bilo prav velikega zanimanja. Seveda je v načrte vključeno tudi praznovanje dvajsetletnice PS KPD Bazovica, ki je že v polnem zagonu.

■ Darko Mohar

26. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana

Skupina članov Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane je znova obiskala Reko. Tema obiska je bil tokrat znani, izjemno uspešen slovenski poslovnež v drugi polovici 19. stoletja na Reki, Josip Gorup. Skupino je vodila Nataša Flek, v društvu pa smo jim strnjeno predstavili več kot sedem desetletij dolgo delovanje KPD Bazovica in sedanje skupine, se ozrli na organizacije, ki imajo sedež v Slovenskem domu in seveda

Zadovoljni z obiskom na Reki, arhiv KPD Bazovica

nekaj povedali tudi o Josipu Gorupu. Obiskovalci so si ogledali naše prostore in v čudovito lepem dnevu uživali na vrtu, tudi pogostili smo jih. ■ Sandra Grudenic

26. marec–30. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Željka Podobnik: Od obmorja do gorja, likovna razstava

Po dolgem času so dvorano napolnili obiskovalci, ki so se zbrali na likovni razstavi Željke Podobnik in priložnostnem kulturnem programu.

Željka Podobnik je članica likovne skupine KPD Bazovica, ki jo vodi Tihana Karlović. Sodelovala je na številnih skupinskih razstavah in likovnih kolonijah na Hrvaškem in v tujini, to pa je bila njena prva samostojna predstavitev, s katero je hkrati obeležila tudi pet let svojega slikarskega delovanja. Slike ustvarja z akrilom na različni podlagi, najraje ima platno, dela pa tudi s suhim pastelom in občasno s svinčnikom in ogljem. Navdih za ustvarjanje najde v lepoti narave, modrini morja, zelenih gozdovih in slikoviti pokrajini Gorskega kotarja, motivih, povezanih s spomini na mladost, kar vse z veliko ljubezni prenaša na platno, je med drugim zapisano v katalogu ob razstavi.

V prvem delu programa se je predstavila avtorica, pogled likovne kritičarke Branke Arh na njena dela pa je prebrala Sandra Ljuština.

Na razstavo se je lepo navezal tudi kulturni program ob razstavi: kantavtor Matija Turk je zaigral na harmoniko in zapel v čabranskem narečju, slikovit opis tega govora in tudi goranskih običajev pa je podal predsednik čabranske podružnice Matice hrvaške (MH), profesor Ivan Janeš. MH se sicer ponaša z bogato založniško dejavnostjo, namenjeno spoznavanju in ohranjanju tega govora – del so je predstavili tudi ob tej priložnosti. To pa je prispevalo tudi k njegovi uvrstitvi na seznam nesnovne dediščine na Hrvaškem in v Sloveniji. ■ Sandra Grudenic, Marjana Mirković

Navzoče pozdravila tajnica društva Sandra Grudenic, arhiv KPD Bazovica

31. marec – 5. april, Ohrid

Mednarodni festival Kostoski

S člani skopskega društva France Prešeren, foto: Milan Grlica

Folklorna skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Nataša Grlica, je sodelovala na mednarodnem festivalu folklorne, zborov, orkestrrov in mažoret v Ohridu od 2. do 4. aprila.

Na dolgi poti v Severno Makedonijo se je skupina najprej ustavila v Beogradu in obiskala SKD Sava, se seznanila z njihovim delovanjem in spregovorila o morebitnem sodelovanju v prihodnje. Podobno srečanje je dan pozneje potekalo tudi pri rojakih v društvu France Prešeren v Nišu. O obisku je predsednik tega društva Ivica Gruden na društveni, lepo in pregledno oblikovani spletni strani zapisal:

"Člani Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke na Hrvaškem so na poti na festival folklorne na Ohridu obiskali društvo France Prešeren Niš, da bi se spoznali, pogovorili, dogovorili za kakšno sodelovanje. V imenu naše skupnosti so goste sprejeli člani upravnega odbora in predstavili skupnost. Od prijaznih gostov so prejeli darilo, ki simbolizira njihovo društvo. Potem smo si skupaj ogledali spominski center Čele-kula, pospremili goste na pot v Severno Makedonijo in obljubili povratni obisk." Zapis spremljajo tudi številne fotografije.

Na dvodnevem festivalu so člani folklorne skupine KPD Bazovica s plesom in narodnimi nošami uspešno predstavili društvo in doživeli zelo lep sprejem. Posebej pristrčni in polni gostoljubja pa sta bili srečanja v slovenskih društvih v Bitoli in Skopju, ki sta se končali z željo in dogovori o stikih v prihodnje.

Obisk je bil seveda tudi priložnost za ogled glavnega mesta ter znamenitosti Ohrida in Bitole. **Marjana Mirković**

8. april, HKD na Sušaku

Nives Meroi in Roman Benet: Skupaj na vrh, predavanje

Po zelo dolgih dveh letih je PS KPD Bazovica spet začela organizirati kulturne dogodke. Ob 20-letnici delovanja so planinci tokrat Reki in vsem, ki jih zanima alpinizem, najprej podarili film Skupaj na vrh ter predavanje in pogovor z avtorjema, alpinističnim parom iz Trbiža (Italija), Nives Meroi in Romanom Benetom.

Slovenski alpinist, fotograf in pisatelj Joža Andrej Mihelič je pred predavanjem o njima zapisal: "Nives in Roman živita na nekdanji Benetovi kmetiji, tik pod Belopeškimi (Mangartskimi) jezeri. Po prvi svetovni vojni je območje z Belo pečjo, ki je star železarski kraj, po čudnih političnih spletkah pripadlo Italiji. Prebivalci bližnjega naselja Rateče, kamor so spadali tudi Benetovi, imajo še sedaj glavnino posesti v Italiji.

Ko je Roman dobil slovensko državljanstvo, je postal edini Slovenec, ki je stal na vseh štirinajstih osematisočakih. Z Nives sta se spoznala pri osemnajstih, začela plezati skupaj in postala tudi zakonski par. Njun podvig bo za vselej zapisan z zlatimi črkami v zgodovini Himalajizma, saj sta edini zakonski par, ki sta skupaj preplezala vseh štirinajst osematisočakov, in kar je nepojmljivo, vse brez uporabe dodatnega kisika in brez pomoči višinskih nosačev, torej šerp nad baznimi tabori. Nives je bila tudi v "tekmi" s še dvema alpinistkama, da bi postala prva ženska z vsemi osematisočaki, vendar je od "tekme" odstopila, ker je Roman pod vrhom Kangčendzenge zbolel (zdravljen, sicer uspešno, mu je ukradlo tri leta življenja). Do vrha ni bilo več daleč in lahko bi šla sama gor, vendar ni hotela pustiti Ro-

Roman Benet in Nives Meroi, foto: Istog Žorž

mana samega. S tem v zvezi je nastala njena čudovita knjiga, ki nosi naslov "Ne pustim te čakati" (Non ti faro aspettare), ki je prevedena tudi v slovenski jezik. Nives se je s svojimi vzponi uvrstila med najpomembnejše alpinistke sveta, poleg tega pa se je razvila v odlično pisateljico. Že v naslovu filma je najpomembnejša beseda "skupaj". Beseda, ki pove, koliko tega lahko dosežemo, če smo skupaj z nekom. Vseh štirinajst osematisočakov

sta dosegla skupaj, zadnjega, Annapurno, v izredno težkih razmerah še s čilskim in španskim parom, ko so eni druge podpirali na poti proti vrhu.

Več kot sto petdeset gledalcev je z velikim zanimanjem spremljalo film in predavanje ter pozneje sodelovalo v pogovoru z avtorjema. **Darko Mohar**

22. april, Češki dom T. G. Masaryka, Reka

Dvajset let je hitro preletelo, proslava ob dvajsetletnici PS

Projekt za projektom, akcija za akcijo in hitro je šlo mimo dvajset let od ustanovitve PS. Od začetnih dvajsetih članov je skupina narasla na približno sedemdeset članov, delovnih, večjih organizacij in pripravljenih nekaj narediti za društvo. Uresničeni so veliki projekti, od vođenja planinskih dogodkov na prireditvi Črna ovca v Baški, Planinske akademije, zimskih in poletnih planinskih usposabljanj, Planinske trilogije in številnih izletov po Hrvaški, BiH, Sloveniji, Italiji ali Avstriji do predavanj vrhunskih slovenskih in hrvaških alpinistov ter razstav v sodelovanju s Slovenskim planinskim muzejem iz Mojstrane in drugimi ustanovami.

Prehojena je pot, od peščice začetnikov do planincev, ki zmorejo vzpone na vrhove, visoke čez tri ali štiri tisoč metrov. Skupina je postala znana v hrvaški in slovenski planinski javnosti po odlični organizaciji različnih dogodkov in tudi po veselju, ki ga prinaša na svojih izletih. Sodelovanje je vzpostavila z več kot petdesetimi različnimi planinskimi društvi in organizacijami, a tudi s številnimi posamezniki s področja planinstva ali umetnosti.

22. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Spomladanske delavnice

KPD Bazovica je za velikonočne počitnice znova pripravilo program za najmlajše, ki je razveselil udeležence in starše. Te prireditve kažejo, da se počasi oblikuje jedro podmladka, vselej bolj ali manj redno sodelujočih otrok na vseh dogodkih.

Tokrat je delo potekalo v eni skupini. Odzvalo se je okrog petnajst otrok, starih od šest do dvanajst let, ki se večinoma med seboj že poznajo. Štiridnevni program, z začetkom 19. aprila, je bil obarvan tudi velikonočno, pripravili in vodili sta ga učiteljici Andrea Šlosar, ki sicer poučuje slovenski jezik in kulturo po modelu C na OŠ Pečine na Reki, na OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih ter na PŠ Jušiči in OŠ Klana, in Darja Čubrić, ki

Osrednja proslava ob jubileju, v prelepi dvorani Češkega doma T. G. Masaryka na Reki, je bila priložnost za zahvalo vsem društvom in posameznikom, ki so PS pomagali in z njo sodelovali v preteklih letih. Hkrati je to bila tudi priložnost, da se Planinska zveza Slovenije (PZS) zahvali štiriindvajsetim najaktivnejšim članom PS s podelitvijo pisnih pohval ter bronastih, srebrnih in zlatih častnih znakov, Hrvaška planinska zveza (Hrvatski planinarski savez, HPS) pa z bronasto značko petim najdejavnijim članom, ki so hkrati tudi člani PD Opatija.

Program je vodila Eva Ciglar, z lepo ubranimi glasbenimi točkami sta nastopila kitarist Luka Verbanac in glasbena skupina Mimo ritma, ki jo v KPD Bazovica vodi Ivan Harej Harry.

Poleg te prireditve bodo v okviru dvajsetletnice delovanja PS potekali še drugi dogodki, ki se bodo sklenili na skupni, osrednji proslavi v počastitev jubileja KPD Bazovica na Reki, petinsedemdesetletnice delovanja, predvidoma novembra letos.

Darko Mohar

Čebelica robotek zanimiva za najmlajše, arhiv KPD Bazovica

ta pouk vodi na OŠ Marije in Line v Umagu ter na OŠ Vazmoslav Gržalja v Buzetu. Otroci so risali, brali in peli, se kaj malega naučili, spremljali čebelico robotka in se igrali na prostem, sta povedali učiteljici. Na pomoč pa je tudi tokrat prijazno priskočila pridna in prizadevna mlada članica društva, gimnazijka Michelle Samardžić. **Marjana Mirković**

23. april, Pokrito kotalkališče, Solkan

Primorska poje: Naj pesem zadoni!

Znova na priljubljeni reviji, arhiv KPD Bazovica

V Solkanu se je po dveletnem premoru zaradi epidemije začela 53. revija Primorska poje. Na tem pevskem srečanju, ki je eno največjih na področju slovenske ljubiteljske kulture in je letos posvečeno pesmi, se bodo do zaključnega večera, ki bo potekal 19. junija v Pivki, zvrstili še nastopi kar 184 pevskih zborov vseh vrst, mešanih, moških, ženskih. Nastopili bodo oktet, vokalne skupine, skupine ljudskih pevk in pevcev, dekliški in fantovski zbori, klape in komorni zborovski sestavi. V okviru prireditve bosta tudi dva posebna koncerta, Šmarnični koncert na Opčinah 31. maja in večer, posvečen 70-letnici smrti Vinka Vodopivca, 25. junija v Šempetru pri Gorici.

Revije se udeležujejo tudi slovenski zbori iz zamejstva v Italiji in na Hrvaškem ter slovenski zbor iz Madžarske.

Med šestimi zbori, ki so nastopili na uvodnem koncertu letošnje revije, je zapel tudi MePZ KPD Bazovica. Kot je povedala tajnica

Sandra Gruđenić, *smo bili zelo veseli, da smo končno dočkali tudi nadaljevanje te tradicije in sodelovanje naših pevk in pevcev na tem srečanju in ponovno v živo. Tudi tokrat so se izvrstno odrezali, zadovoljen je bil tudi zborovodja Zoran Badjuk. Poleg našega je nastopilo še pet zborov iz Slovenije in vsi po vrsti so nas očarali. To so bili zbori iz Nove Gorice, ŽePZ Sanje, ki ga vodi Eva Slokar, in ŽePZ Rože z zborovodkinjo Andrejo Rustja, ter zbori MoPZ Vesna s Križa, katerega zborovodja je Rado Milič, Vokalna skupina Radost iz Godoviča, ki ga vodi Damjana Vončina, in MePZ Dr. Frančišek Lampe s Črnega Vrha nad Idrijo z zborovodkinjo Katjo Bajec Felc. Veselje sodelujočih ob snidenju, nastopanju in prepevanju ter poznejšem druženju je bilo nepopisno in upajmo, da se bo tako nadaljevalo tudi v prihodnje.*

Na reviji Primorska poje so tudi v letošnji program vključeni zbori društev s Hrvaške. Tako bo 7. maja v Vrtovinu nastopil MePZ SKD Triglav iz Splita z zborovodkinjo Tatjano Kurajica, 15. maja v Svetem Petru MePZ Encijan SKD Istra iz Pulja pod vodstvom Ine Cerovečki, 20. maja v Števerjanu ŽePZ SKD Ajda iz Umaga pod vodstvom Vesne Car in 29. maja v Cerknem MePZ KPD Slovenski dom iz Zagreba z zborovodjo Ivico Ivanovićem. Več: www.zpzp.si/2022/ | Marjana Mirković

7. maj, Kulturna dvorana, Sevnica

Večer zborovske glasbe

MePZ KPD Bazovica je pod vodstvom Zorana Badjuka in na povabilo MePZ Lisca, ki ga vodi Petra Stopar in letos praznuje 45 let delovanja, gostoval v Sevnici. Z nastopom so bili zadovoljni, posebej pa sta jih navdušila sprejem gostiteljev in poznejše druženje s pogostitvijo. Bilo je čudovito, so ob vrnitvi zapisali na spletni strani društva.

Na pevski večer z gosti z Reke se je ozrla tudi vodja območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD) v Sevnici Katja Pibernik. Na spletni strani www.mojaobcina.si/sevnica/novice je tako med drugim zapisala, da je MePZ Lisca v Kulturni dvorani Sevnica pripravil prijeten večer zborovske glasbe in skupni koncert, na katerem so lahko prisluhnili slovenski in hrvaški pesmi.

MePZ Lisca Sevnica pomembno oblikuje kulturno življenje v Sevnici in tudi v širšem okolju. Pravijo, da je pesem najmočnejše sredstvo za ohranjanje in prenašanje ljudskega izročila na več generacij, zato člani MePZ Lisca Sevnica vsako leto v Sevnici pripravijo koncert, na katerega povabijo tudi slovenske zборе ter vokalne skupine iz bivše Jugoslavije. Poslanstvo zbora, ki šteje danes 26 pevcev, je ohranjati lepo slovensko pesem in s petjem ljudske, narodne in umetne zborovske glasbe gojiti medsebojno druženje ter krečiti pozitiven duh in ga deliti s poslušalci

Oba zbora združila moči, foto: www.mojaobcina/sevnica/noviceDruženje po nastopu, foto: www.mojaobcina/sevnica/novice

v bližnji in daljni okolici. Mlada zborovodkinja MePZ Lisca Sevnica Petra Stopar s svojo mladostno energijo in znanjem daje zboru svežino in željo po nadaljnjem ustvarjanju.

Mešani pevski zbor Slovenski dom z Reke se je povabila sevnškega zbora zelo razveselil in v sevnško dvorano in med obiskovalce prinesel prijetno vzdušje in dobro pevsko energijo ...

Doživeli smo lep večer, ki se je odvijal s pesmijo in bil obarvan z mislijo, da je vsaka dobra stvar še boljša, če jo lahko deliš s prijatelji.

Katja Pibernik dodaja zapisu tudi kratko predstavitev KPD Bazovica. | Marjana Mirković

30. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Večer italijanske kancone

Ivan Harej Harry, foto: Istog Žorž

Najdejavnejši del glasbene skupine KPD Bazovica, Mimo ritma, sta vokalna solistka Zdenka Kallan Verbanac in umeetniški vodja skupine Ivan Harej Harry. Pred meseci sta napovedala, da pripravljata večer italijanske kancone in ta je

bil naposled na koledar prireditev uvrščen ob koncu aprila.

Kot je bilo pričakovati, je večer prinesel bogat program, predvsem uspešnic s sa-nremskih festivalov in tudi filmske glasbe. Izbor je znova močno razveselil vse obiskovalce, ki so prisluhnili melodijam iz svojih mladih let in spominom na izvajalce, kot so Domenico Modugno, Adriano Celentano, Sergio Endrigo, Rita Pavone, Raffaella Carrà, Anna Identici, Patty Pravo itd.

Društvo je tudi tokrat poskrbelo za sočasni prenos nastopa po kanalu YouTube za vse, ki se ga niso mogli udeležiti v živo. Čestitke za nastop in program!

| Marjana Mirković

7. maj, Cankarjev dom, Vrhnika

Pod jasnim nebom rdeča roža, 4. mednarodni festival MePZ Ivana Cankarja

Glasbena skupina KPD Bazovica Mimo ritma, katere umetniški vodja je Ivan Harej, se je s solistko Zdenko Kallan Verbanac udeležila IV. mednarodnega pevskega festivala Pod jasnim nebom rdeča roža na Vrhniki. V programu sta nastopala tudi MePZ Ivana Cankarja z Vrhnike in porabski trio Zveze Slovencev na Madžarskem.

Po besedah tajnice KPD Bazovica Sandre Gruđenić je bil večer zelo prijeten in je potekal v vedrem razpoloženju, pridobili smo mnogo novih prijateljev. Seveda ni manjkalo skupnega prepevanja na druženju po nastopu. MePZ Ivana Cankarja pride kmalu nastopat tudi k nam na Reko, predvidoma že 21. maja. | Marjana Mirković

Goste z Reke napovedala Eva Ciglar, arhiv KPD Bazovica

13. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Darko Mohar: *Dotaknuti nebo – K zvezdam*, predstavitev knjige

Darko Mohar (v sredini) s sogovorniki, foto: Istog Žorž

Planinska skupina (PS) KPD Bazovica letos praznuje dvajsetletnico delovanja in v počastitev jubileja je pripravila več dogodkov, ki pričajo o prehojeni poti, tkanju slovensko-hrvaških vezi v planinstvu in širše. Predvsem v krepitev teh vezi je bilo z izleti in pohodi od začetka usmerjeno tudi delovanje PS, ki je v preteklih dveh desetletjih veliko pozornost namenila še različnim kulturnim in izobraževalnim vsebinam ter usposabljanju. Postala je prepoznavna na Reki in v planinskih krogih na Hrvaškem, pa tudi v Sloveniji ter med rojaki v Italiji in na prostoru nekdanje skupne države.

Velika zasluga za to gre prav Darku Moharju kot vodji skupine od jeseni leta 2005. Med drugim je vsa leta s peresom in fotografijo skrbno beležil vse storjeno ter to strnil v zanimivo knjigo, ki priča o bogati in razvejani dejavnosti skupine ter številnih in dragocenih prijateljskih vezeh, stkanjih ob različnih priložnostih. V knjigi se s polno toplino prepletajo tudi njegovi osebni spomini, predvsem na Baško in navezanost na otok Krk, študentska leta in prve gorniške podvige, pa tudi spomini o prihodu na Reko in pobegih v hribe. Dvojezično hrvaško-slovensko knjigo je naslovil *Dotaknuti nebo – K zvezdam* in že v naslovu želel potrditi vezi med planinci in narodoma nasploh. Na to so se ozrli in pohvalili tudi sogovorniki na predstavitvi, ki pa je, žal, zaradi nepričakovane novice tistega dne, o smrti enega osrednjih članov PS Iva Marušića, ki so se mu poklonili na začetku, potekala v zelo žalostnem ozračju in brez predvidenega programa.

O knjigi so spregovorili glavni tajnik Hrvaške planinske zveze (HPS) Alan Čaplar, izjemno plodovit pisec na desetine knjig, odličnih planinskih vodnikov in na stotine člankov ter urednik revije *Hrvatski planinar*, recenzentka knjige in predsednica PD

Opatija Ivana Eterović, sicer doktorica znanosti s področja jezikoslovja in predavateljica na reški filozofski fakulteti, avtor slovenskega predgovora v knjigi Joža Andrej Mihelič iz Mojstrane, alpinist z vrsto prvenstvenih smeri (tudi Bohinjska smer v severni steni Triglava), turni smučar, fotograf in naravovarstvenik, ter prvi bralec in urednik Borut Peršolja, zaslužen za številne koristne predloge v knjigi, gornik in gorniški publicist z izjemnim opusom, naravovarstvenik in družbeno aktiven, sicer magister znanosti s področja geografije, visokošolski predavatelj in vodja Raziskovalno-dokumentacijskega sektorja v Državnem zboru RS, tudi avtor zanimivega bloga: <http://borut.blog.siol.net/>.

Vabilu so se poleg številnih članov PS odzvali tudi gostje iz več prijateljskih društev s Hrvaške in Slovenije, Italije ter Bosne in Hercegovine.

Navzoče je v imenu založnika, KPD Bazovica, pozdravil podpredsednik Zvonimir Stipetić, dogodek pa je povezovala Eva Ciglar.

Darko Mohar se je za podporo in pomoč pri knjigi zahvalil KPD Bazovica in vsem sodelujočim, še posebej starosti hrvaškega planinstva, uredniku, piscu in publicistu z izjemnim opusom dr. Željku Poljaku, upokojenemu profesorju zagrebške medicinske fakultete, za predgovor v hrvaščini, zatem oblikovalki Tihani Karlović ter lektorici Kristini Riman za hrvaščino in Darki Tepina Podgoršek za slovenščino, pa tudi spodaj podpisani prevajalki in urednici. Pogovor z občinstvom in podpisovanje knjige sta trajala še dolgo v večer.

■ Marjana Mirković

Dotaknuti nebo – K zvezdam, iz recenzije

"Premda mu je ovo prva knjiga, radi se o djelu zreloga autora, čije se spisateljsko umijeće razvija već godinama pisanjem za lokalne, regionalne i nacionalne časopise. Knjiga je prožeta autorovim refleksijama o životu, identitetu, povijesti i drugim zahtjevnim temama, o čemu piše s lakoćom, nenametljivo i duhovito, vrlo jednostavnim jezikom, ali punim dubine za one koji je znaju uočiti, slaveći slobodu, prijateljstvo i ljudskost. Istaknimo na kraju da bi se osnovnom značajkom knjige mogla izdvojiti neobična toplina kojom ona doslovno zrači, a ta se toplina ne može nikako prenijeti riječima – može se samo doživjeti i osjetiti čitanjem." (Gre za delo zrelega avtorja, čeprav je to njegova prva knjiga, ki svoje pisateljske sposobnosti že leta razvija s pisanjem za medije na lokalni, regionalni in državni ravni. Knjigo prežemajo avtorjeva razmišljanja o življenju, identiteti, zgodovini in drugih zahtevnih temah ter o tem piše z lahkoto, nevsiljivo in duhovito, v zelo preprostem jeziku, a za tiste, ki to zaznajo, polnem globine, slavi svobodo, prijateljstvo in človeškost. Naj ob koncu poudarimo, da bi kot osnovno značilnost knjige lahko izpostavili nenavadno toplino, ki jo dobesedno izžareva, in te topline sploh ni mogoče prenesti z besedami – doživeti in občutiti jo je mogoče le z branjem.) ■ Ivana Eterović

14. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Roža za mamo

Na odru KPD Bazovica so se znova predstavili najmlajši, tokrat v pripravi nastopa z glasbo, recitacijo in plesom. Pobudo za nastop je dal umetniški vodja glasbene skupine KPD Bazovica Mimo ritma, Ivan Harej Harry. Na odru se je zvrstilo devet mladih članov društva, pogostih dosedanjih obiskovalcev prireditev v društvu za najmlajše. Nastopajoči, tudi učenci katere izmed glasbenih šol na Reki, so ob tej priložnosti pokazali del pridobljenega znanja. Mlade izvajalce sta na klavirju spremljali profesorici glasbe, Borjana Pantelić Skladany in Judita Plazonić.

Navzoče je pozdravila tajnica Sandra Gruđenić, napovedala sodelujoče in vsem v dvorani zaželela lep večer. Najprej je na klavir zaigrala Sinta Segulin Štambuk, zatem sta se predstavila Emanuel Plazibat na blokflavti in njegov starejši brat Mihael na klarinetu. Tudi Aria Hunjadi je

Prisrčen nastop, foto: Barbara Riman

zaigrala na klavir, njena sestra Enea pa na blokflavto. Dora Musić se je odločila za recitacijo pesmi Mama je ena sama Toneta Pavčka, Tina Cimperman pa se je zatem predstavila s skladbo na klavirju. Rafael Plazibat je zaigral na blokflavto, Sinta Segulin Štambuk pa je zaplesala po svoji zamisli. Programski večer je sklenila Marija Rita Roce s skladbo na violini. Obiskovalci, večinoma sestre in bratci, starši, dedki in babice, so bili zadovoljni in so izvajalce nagradili z aplavzom, jim čestitali in zaželeli še veliko uspešnih nastopov v prihodnje, ženski del pa je od otrok prejel tudi papirnate rože, ustvarjene izpod pridnih rok članic likovne skupine KPD Bazovica. Povezava na posnetek: <https://youtu.be/TAIZAp1YMGE> ■ Marjana Mirković

IZ PLANINSKE SKUPINE

5. marec, Ženske v hribe

Tradicionalna akcija PS v počastitev 8. marca, dneva žena, je bila tudi letos uspešno izvedena.

Načrtovana je bila tura po gozdnih poteh reškega naselja Srdoči. Za odlično vodenje je poskrbel Đilio Arbula, za organizacijo druženja v KPD Bazovica pa Milan Grlica.

V čudovitem, a mrzlem dnevu smo se zbrali v Srdočih, nasproti OŠ Srdoči in pod cerkvijo sv. Križa. Bilo nas je okrog

Srdoči dobra izbira, foto: Đilio Arbula

Iz predgovora

"Pozornemu bralcu ne bo ušlo piščevo notranje očiščenje, njegova skrta, ponotranjena izpoved na zadnji postaji te na trenutke pretresljive, drugič spet mehke valovite poti s prijatelji skozi čas, na postaji, ki po tihem izpoveduje "prvo srečanje", ko notranja dilema – alpinizem ali morje – dobi svoj epilog. Kot že mnogokrat, tudi tokrat slavi prva ljubezen, ki se rodi že prvega dne na takrat še nedotaknjeni baški plaži, ko v edinih otroških hlačkah, ki so bile v potovalni torbi, steče v objem morja." ■ Joža Andrej Mihelič

trideset, večinoma ženske. Lahka planinska pot nas je vodila po "makiji in nizkem drevju", še vedno v zimskem snu, tu in tam smo zagledali tudi kakšno vijolico ali teloh.

Ta lepa krožna tura je trajala dobri dve uri in vrnilo smo se na izhodiščno točko. Druženje smo nadaljevali v prostorih društva Bazovica. Odlična glasba, dobra hrana, sladice ... moški del družbe se je še posebej izkazal, dame so bile proste vsakega dela. Vsaka je za darilo prejela še rdečo vrtnico. Dobro razpoloženje se je nadaljevalo še dolgo v večer. Planinci KPD Bazovica so uspešno ohranili še eno tradicijo.

■ Slavica Vuković Bačičo

20. marec, Krk za člane in prijatelje

V zalivu Sveti Juraj, foto: Joža Andrej Mihalič

3. april, Končno s prijatelji na Učki

Prijateljstvo brez meje
tokrat na Učki, foto:
Darko Mohar

Dve leti prisilnega premora in končno so vsi udeleženci tradicionalnega srečanja Prijateljstvo brez meje prišli na svojo. Letošnje srečanje je organizirala PS KPD Bazovica in tudi na

Tradicionalno je izlet po otoku Krku tudi tokrat privabil številne planince, prijatelje PS KPD Bazovica. Člani PD RTV Ljubljana, PD Postojna in PD Opatija so se skupaj z gostitelji sprehodili po okolici mesta Krk. Priključili so se jim še Breda, Joža in Vilko z Gorenjskega, tako da je na koncu bilo čez sto udeležencev. Skupina A je krenila iz središča mesta proti zalivu Sveti Juraj na zahodni obali otoka, skozi sredozemsko makijo in oljčnike. V Svetem Juraju so si privoščili daljši premor in uživali v barvah in dišavah spomladanskega morja ter po dolgi zimi prebujajoče se narave. Kljub sprehodu od morja do morja in nazaj so le nabrali več kot 450 višinskih metrov vzpona. Medtem se je skupina B sprehodila skozi gost borov gozd po polotoku Prniba na vzhodni strani mesta.

Lep dan je ob koncu izleta omogočil še sprehod skozi antično in srednjeveško mesto ter seveda še en vdih morskega aerosola. ■ Darko Mohar

ta način obeležila dvajset let delovanja. Planinci iz Trsta, Nabrežine, Bazovice, Ilirske Bistrice in Reke so se zbrali na Poklonu na Učki, se razdelili v dve skupini in se povzpeli na Krog in Crikveni vrh (skupina B) ter obšli Art stezo Učka (skupina A). Uživali so v skritih kotičkih lepote Učke, v spomladanskem soncu, ki je zamenjalo dež in sneg dan prej. Zahvala velja tudi PD Opatija, ki je za to srečanje omogočilo uporabo njihovega lepega doma na Učki, hkrati pa je vse udeležence pozdravila in nagovorila predsednica Ivana Eterović.

Srečanje se je nadaljevalo v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki, ki je najboljši prostor za tovrstna dogajanja, saj se vsi počutijo kot doma. Hkrati je to bila priložnost za vpogled v prihodnost, v vsa dogajanja, pri katerih načrtujejo skupno sodelovanje. ■ Darko Mohar

10. april, Z Obalnim PD iz Kopra na trasi feldbana nad Idrijo

Šesti italijanski ofenzivi na soški fronti je italijanska vojska potisnila avstroogrsko na levi breg Soče in tako onemogočila oskrbo fronte po bohinjski železnici. V rekordnem času so avstroogrski vojaki postavili sistem ozkotirnih železnic za oskrbo fronte. Med Godovičem in Idrijo so v devetindvajsetih dneh naredili progo v dolžini 12 kilometrov. Iz tistih časov je danes ostala samo trasa, speljana skozi strmine nad reko Idrijo kot idealna sprehajalna pot med Godovičem in Divjim jezerom pri Idriji.

Člani PS KPD Bazovica so skupaj z Obalnim PD iz Kopra izpeljali izlet in obiskali predor, kasneje preurejen v bunker, na trasi proge med Godovičem in Lokvami v Trnovskem gozdu ter prehodili del trase Godovič-Idrija do Divjega jezera. Železnica je speljana skozi zelo strma pobočja, občasno kar skozi skale, in se človeku ne zdi, da bi to lahko bilo narejeno v tako kratkem roku in da je sploh funkcioniralo oziroma da so po tej progi lahko vozili ranjence in druge ljudi ter vojaški material. Višinska razlika na tem odseku proge je okoli 300 metrov.

Sodelovanje med omenjenima društvoma je tako omogočilo članom PS, da so lahko spoznali še en prelep kotiček Slovenije. Tura se je končala z obiskom Divjega jezera in Jezernice, najkrajše reke v Sloveniji, dolge komaj 55 metrov, ki odteka iz tega jezera. In seveda z dogovorom o nadaljnjih skupnih akcijah.

■ Darko Mohar

Na trasi feldbana, foto:
Darko Mohar

24. april, Sviščaki in Snežnik za rojstni dan

V maju leta 2002 je PS izvedla svoj prvi izlet. Povzpeli so se na Snežnik. Odločili so se, da naj bi bilo tudi na prvem izletu nekaj simbolike in da naj bi jih ta vrh povezal s slovenskimi koreninami večine članov skupine. Vzpon je bil izveden v lepem vremenu, le na koncu, skoraj že pri Sviščakih, je udeležence presenetil naliv. Kot da bi tudi nebo vedelo, da nadobudni začetniki potrebujejo krst. Dvajset let je minilo zelo hitro, v delu, razstavah, predavanjih, izletih in potovanjih. Skupina se je uveljavila v matičnem društvu ter v reški, hrvaški in slovenski planinski srenji. Izpeljani so bili nekateri lepi projekti, navezani stiki s številnimi društvi, planinskimi in drugimi, pa tudi s številnimi posamezniki.

Pri načrtovanju programa za jubilejno leto so se odločili, da izlet ob rojstnem dnevu spet izpeljejo na Sviščakih. Tokrat so bili bogatejši za kar nekaj planincev iz Ilirske Bistrice, članov PD Snežnik, društva, katerega so tudi sami postali kolektivni član. Z leti so se stkala prijateljstva,

ki jim niti čas ne more nič. Večji del udeležencev se je povzpел na Snežnik, nekaj se jih je sprehodilo po Sviščakih. Vremenska napoved je napovedovala veliko dežja, vetra in megle, na koncu pa je nebo zaključilo, da je bil prvi krst na Sviščakih čisto dovolj in da ni treba spet močiti dvajset let starejših planincev. Kot se spodobi, je bil rojstni dan skupine zaključen s prelepo in predobro torto ter z željo, da skupina in prijateljstvo zdržita še naslednjih dvajset let. ■ Darko Mohar

Še na naslednjih
dvajset let! Foto: Darko
Mohar

30. april, Po poteh Frankopanov na Gradec pri Vrbniku na Krku

Planinci veseli nove obhodnice, foto: www.pgzh.hr

PD Tuhobič z Reke je v sodelovanju s Primorsko-goransko županijo (PGŽ) pripravil in opremil novo planinsko obhodnico, imenovano Po poteh Frankopanov. Svečano je bila odprta 30. aprila na razvalinah gradu Gradec v bližini Vrbnika na

Krku, to je na gradu, ki je izhodiščna točka krških knezov, pozneje preimenovanih v Frankopane. Po krajšem programu je obhodnico odprl župan PGŽ Zlatko Komadina.

Obhodnica obsega dvajset kontrolnih točk različnih zgodovinskih in sakralnih objektov, povezanih s Frankopani, ter tudi enaindvajset kontrolnih točk na bližnjih planinskih vrhovih. Za potrebe obhodnice je tiskan dnevnik s prostori za žige, pohodniki pa lahko pridobijo brosnaste, srebrne in zlate značke glede na prehojeni del obhodnice.

Na otvoritvi v gradu Gradec je sodelovalo šest članov PS. **Darko Mohar**

8. maj, Skupaj na otok Krk

Krk vedno zanimiv, foto: Facebook stran Obalnega PD Koper

Med članicami in člani PS KPD Bazovica in Obalnega PD Koper so se v desetletju druženja povsem spontano stkale neprecenljive ljubeznive in tople vezi. Pogosto se srečujejo, niti epidemični časi in ukrepi niso prekinili njihovega sodelovanja. Letos so stiki še posebej živahni.

Pod taktirko Darka in njegove ekipe (Fića, zakonec Diane in Maria Aničića ter brata Boruta) so obiskali njemu in vsem nam ljubi otok Krk ter tokrat prehodili planinsko pot od Stare Baške, prek najvišjega vrha Obzova in kote 514 do Treskavca.

Začelo se je s prijazno dobrodošlico ob kavi in pecivu v Stari

Baški, ki sta jo pripravila nepogrešljiva Diana in Mario. Zatem so z lahkoto zagrizli v kolena in se po strmi stezi dvignili za nekaj sto metrov, nato pa vseskozi nadaljevali v zmernem tempu. Nihče ni zamudil priložnosti za uživanje v očarljivih razgledih na morje in obalo s prelepimi zalivi. Na račun pa so prišli tudi vsi, ki radi spoznavajo naravne zanimivosti od geologije do rastlinstva. Še posebej so jih navduševali pogledi na širna kamnita območja, porasla z žajbljem in smiljem, ki so ju proti vrhu zamenjale blazinasto razraščene modre mračice in med njimi rožnate kukavice. Nepozabna harmonija narave! V sproščujočem klepetu so bili mimogrede na vrhu Obzova in se po krajšem odmoru odpravili še do kote 524, kjer je segal pogled po dolini vse do Baške. Nadaljevali so do kalov Vela lokva in Poljina, kjer so jih prijazno pozdravile vodne zlatice. Še malo in že so bili na Treskavcu, od koder jih je odpeljal avtobus v Baško. Vsem se je prilegel še kratek sprehod ob morju po Baški do gostilne, kjer so jih postregli s slastnimi šurlicami z golažem – pika na i za odličan zaključek prelepega pohoda.

Zdi se, da so v teh apokaliptičnih časih še posebej dragoceni trenutki, ki jih planinci skupaj preživimo v barviti razkošni naravi, a hkrati tudi spoznavamo dediščino obiskanih krajev. Zato lepa hvala Darku, da je z nami delil vedenje o zanimivostih in zgodovini Krka ter udeležencem obogatil pohod. **Maruška Lenarčič**

Literarni natečaj ZSDH 2021

1. skupina: 1.-4. r. OŠ: 3. nagrada

Moje srečanje z zmajem

Zmajček Pečinar
Zmajček, zmajček, kamor si se skril?
Skril si se v jamo, ko si me videl.
Pojdi ven, zmaj, bodi moj prijatelj,
ti si moj zmajček Pečinar!

Ena Begonja, 3. r. OŠ Pečine, Reka, mentorica Andrea Šlosar

Moje srečanje z zmajem

Včeraj popoldne sem srečala zmaja v gozdu, ko sem se sprehajala s svojo družino. Zmaj je bil zelene barve in je imel velike oči. Ime mu je Zmajko. Zmajko je zelo rad pel. Najljubša pesem mu je "Če si srečen". Tudi jaz jo poznam in sva skupaj pela. Z zmajem sva postala velika prijatelja. Kmalu je Zmajko moral oditi domov, ker je bila noč. Upam, da ga bom jutri spet srečala.

Nika Janeš, 3. r. OŠ Petar Zrinski, Čabar, PŠ Prezid
mentorica Mirjana Žagar (DPS v SKD Gorski kotar)

2. skupina: 5.-8. r. OŠ: 3. nagrada

Ljubljanski zmaj

Star kot Ptujski grad,
oči črne kot jame slovenske,
zelen kot slovenski gozdovi,
obrvi bele kot triglavska kapa,
jezik rdeč kot mak,
rogovi zlati kot zlatorogovi,
na mostu ljubljanskem straži,
v Ljubljanci se kopa,
z vitezi igra
in princezam služi.
Nad Ljubljano leti
in jo brani.
Dolg kot Drava,

prostran kot polja prekmurska,
njegov dom je zelo lep kraj.
Ime mu je Ljubljanski zmaj.

Jure Margeta, 6. R. OŠ Vladimir Nazor, Čepin, PŠ Čepinski Martinci
mentorica Polonca Margeta

Moje srečanje z zmajem

Živel je zmaj Čak. Bil je hudoben. Živel je v Postojnski jami. Imel je 128 otrok. Njegovo ženo je napadel Matt in je umrla. Matt je bil body builder iz Ljubljane. Zato je Čak svoje otroke držal v jami in jih ni spustil ven. Bilo ga je strah. Enkrat je Čak iskal hrano zunaj jame in bil je potres. Otroci so ostali v jami in Čak ni mogel do njih. Nikoli več ni videl svojih otrok in je umrl. Po 993 letih so otroke odkrili ljudje. Imenovali so jih človeške ribice. Morda se zmaji vrnejo enega dne nazaj...

Eufemia Babič, 5. r. OŠ Pečine, Reka, mentorica Andrea Šlosar

3. skupina: Srednje šole: 3. nagrada

Moje srečanje z zmajem

Čakam v gozdnem skrivališču.
Skrivam se.
Čutim vonj po pepelu in dimu.
Bojim se.
Vem, da nisem sama...

Pokukam skozi grmovje.
Vidim bitje.
Vidi me.
Gleda me od daleč.

Stoji tik ob jezeru.
Škratno zelene školjke žarijo v mesečini.
Gleda me s svojimi velikimi zlato rumenimi očmi.
Pred mano je zmaj.

Počasi se mu približam.
Ne umakne se.
Svoj dolg vrat upogne k meni.
Bilo je, kot da se je čas ustavil.

Zvok krikov me potegne iz transa.
Pogledam nazaj, zmaja ni.
So bile to srečanje sanje ali java?
Glasen odmev mi ustreza...

Karla Rožmarič, 2. r., Druga gimnazija, Varaždin,
mentor Miroslav Gradečak

Moje srečanje z zmajem

Nekoč je živila desetletna deklica po imenu Maša. Imela je starejšo sestro, ki jo je imela zelo rada. Žal jo je redko videla, saj je živila v Ljubljani. Tako sta se nekega večera pogovarjali v živo, in ko se je pogovor končal, je bila Maša zelo žalostna in je začela jokati. Tako žalostna je zaspala.

V sanjah je videla zmaja. Zmaju je bilo ime Jura, bil je visok, njegovo telo je bilo zeleno, krila pa vijolična. Njegovi lasje so bili nenavadni. Imel je dreadlockse. Jura je videl, kako žalostna je Maša, in se odločil, da jo bo razveselil. Odpeljal jo je v Ljubljano in ji pokazal vsa mesta, ki jih je že obiskala skupaj s svojo sestro. Najprej s sta prišli na Prešernov trg, nato pa se je Maša spomnila, kako sta s sestro poskusili najboljši kostanj na svetu. Nato so šli do Ljublanice, ki teče skozi Ljubljano. Potem se je Maša spet spomnila svoje sestre, kako sta se vozila s supom po Ljublanici in kako je skoraj padla v reko. Potem jo je

Jura odpeljal v staro mestno jedro, Maša pa je tam preživela nekaj časa pri sestri. Najbolj ji je bil všeč grad v starem mestnem jedru. Po tem je imel Jurij dovolj asfalta, zato se je odločil, da Mašo odpelje v park Tivoli in tam sta igrala isto igro, kot jo je igrala s svojo sestro. Tekmovala sta, kdo bo zbral več pisanih kroglic. Seveda je zmagala Maša. Po vsem tem sta bila Maša in Jura lačna, zato sta odšla v odprto kuhinjo. Maša je jedla tisto, kar ji je najprej predlagala sestra, in sicer ocvrto meso v humusovi omaki.

Po tem potovanju je Jura spoznal, da je opravil svoje poslanstvo in da Maša ni več žalostna. Odnese jo je nazaj v posteljo na svojem močnem hrbtu. Ko se je Maša zbudila, je videla, da je njena starejša sestra zraven nje. Na svoje presenečenje pa je v roki opazila velikega plišastega zmaja, ki je bil enak Juri. Bila je zelo vesela, ker je imela spomin na Jura in ker je končno v živo videla svojo ljubljeno starejšo sestro.

Michelle Samardžić, 3. r., Prva gimnazija na Sušaku na Reki, mentor Klemen Lah

13. april

Židana Bela krajina, izlet v Slovenijo

Na velikonočno sredo smo se z učenci, ki jih na OŠ Vazmošlav Gržalja v Buzetu in OŠ Marije in Line v Umagu poučujem pri pouku slovenskega jezika in kulture po modelu C, odpravili v Belo krajino, v Metliko.

Naša pot je bila izjemno dolga, saj smo iz Buzeta najprej potovali v Umag in nato do Ljubljane in čez Vrhgor v Metliko.

Naš edini cilj je bil belokranjski muzej. Tam smo preživeli vesele tri ure. Najprej so nas popeljali čez zgodovino Bele krajine in smo izvedeli, da je bila Bela krajina prvo svobodno območje v drugi svetovni vojni. Spoznali smo tudi, kako je nastal metliški grb in kako se je Bela krajina imenovala s prvotnim imenom. Imenovala se je Metliška marka. Značilna dva krokarja v grbu sta nastala zahvaljujoč trdosrčni princesi, ki je speča stražarja spremenila v krokarja. Kriva sta bila, da so Turki uspeli izvesti napad na grad, njena jeza pa je bila nepopisna. V muzeju smo spoznali tudi črno kuhinjo, kalijevo peč, denar bivše kraljevine Jugoslavije in še veliko tega. Najpomembnejše od vsega pa so bile seveda belokranjske pisanice. Te se delajo s posebno tehniko, imenovano batik. Najprej s čebeljim voskom narišejo vzorce na *vuzdice*, potem pobarvajo z rdečo barvo, narišejo še nekaj vzorcev in zatem pobarvajo v črno. Pisanice so nam skupne še

Belokranjski muzej,
foto: <https://belokranjski-muzej.si>

Belokranjska pisanica,
foto: <https://belokranjski-muzej.si>

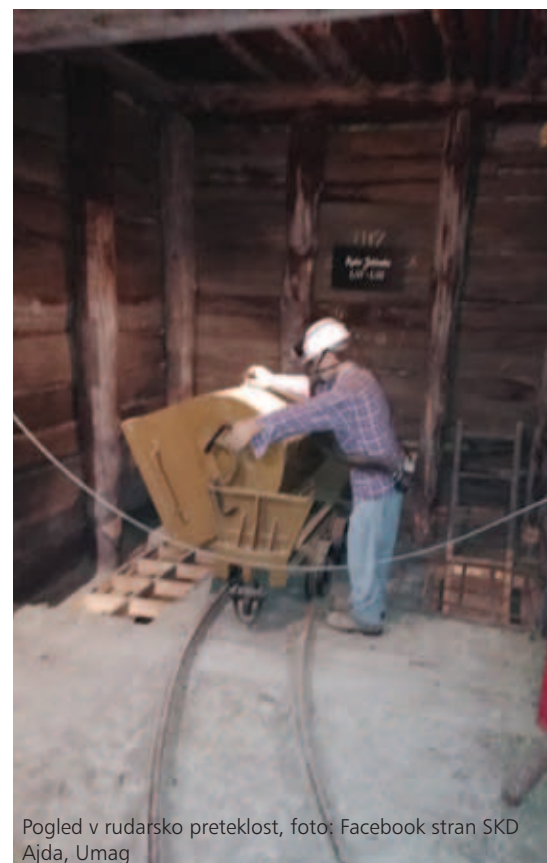
iz zgodovine, časa, ko so Turki imeli svoje pohode. Tehnike so različne, na Hrvaškem je denimo bolj poznana drsanka. Sledila je delavnica, kjer smo izdelovali pečena velikonočna jajčka. Iz fimo mase smo oblikovali ploskev v obliki jajca, nanjo vtisnili vzorce in zatem spekli. Kasneje smo še zalpili magnetke, tako da bomo lahko doma okrasili svoje hladilnike. Po tej delavnici smo vsi lačni in srečni odšli na kosilo. Restavracija poleg odlične hrane nudi še odlično igrišče. Od gokartov in trampolinov do toboganov. Jedli pa smo – lahko ugibate – pomfrit in dunajski zrezek.

Pot domov se je vlekla, ampak vseeno je hitro minila. Preživeli smo res lep dan in ob tej priložnosti bi se v imenu otrok in moje malenkosti za izlet najlepše zahvalila SKD Lipa iz Buzeta in SKD Ajda iz Umaga, ki sta nas oskrbela z donacijo, ter ZSDH, ki nam je ta izlet omogočila. Posebna zahvala velja tudi Zavodu RS za šolstvo za priskrbljene vstopnice.

Darja Čubrić

14. maj

Izlet v Idrijo

Pogled v rudarsko preteklost, foto: Facebook stran SKD Ajda, Umag

Obisk prinesel nova spoznanja, foto: Facebook stran SKD Ajda, Umag

Zudeleženci DPS-ja pri slovenskih društvih v Umagu, Pulju, Buzetu, Lokvah in na Reki smo šli na ekskurzijo v Slovenijo, kjer smo tokrat obiskali Idrijo. Najprej smo si ogledali Antonijev rov iz leta 1500, ki je najstarejši ohranjen vhod v idrijski rudnik živega srebra in eden najstarejših v Evropi. Sledil je ogled Mestnega muzeja Idrija v gradu Gewerkenegg (rudniški grad). Po kosilu, na katerem smo se okrepčali z okusnimi idrijskimi žlikrofi, smo nameravali obiskati še Partizansko bolnico Franjo, a nam je to preprečila močna nevihta. Ko se je zjasnilo, smo si na povratku ogledali še idrijsko Divje jezero in se polni lepih vtisov odpravili proti domu.

Darja Čubrić, učiteljica DPS v Umagu in Lokvah

Izlet je opisala tudi Suzana Richter, udeleženka DPS v KPD Bazovica

Ogledali smo si rudnik živega srebra in muzej, posvečen rudniku in življenju v mestu Idrija v času izkoriščanja rudnika.

Živo srebro je namreč edinstvena kovina. Je edina kovina, ki je pri sobni temperaturi v tekočem stanju. V Idriji ga najdemo samorodno ali vezano v HgS v cina-baritni rudi.

Živo srebro je bilo zaradi svojih lastnosti nekoč zelo iskano in cenjeno. Na trgu je doseglo do 1000 ameriških dolarjev na retorto. Vendar si ne morem pomagati, da ne bi pomislila na ceno, ki so jo plačali rudarji in njihove družine.

Ker je živo srebro tekočina, ki zlahka izhlapi, so njegovi hlapci izjemno strupeni. V človeško telo vstopajo ne le skozi dihalo, ampak tudi skozi kožo. Rudarji, ki so delali pod zemljo v ozkih in slabo prezračenih odprtinah, so bili izpostavljeni hlapom živega srebra v visokih koncentracijah. To je povzročilo hiter propad zdravja, saj so se rudarji zastrupili z živosrebrovimi hlapci. Znaki zastrupitve niso vidni takoj, začne se s kašljem, glavoboli, nespečnostjo, halucinacijami, nadaljuje pa z izgubo zob, poškodbami pljuč in posledično s smrtjo.

Rudarji so bili nagnjeni k uživanju alkohola v večjih količinah, da bi si "olajšali" odhod v rudnik, kar je stanje le še poslabšalo. Živo srebro z alkoholom ustvarja metil živo srebro, ki je močan strup. Da ne govorimo o družinah rudarjev, ki so živele z "glavo" družine, ki je bila zaradi posledic zastrupitve in pijanosti v težkem psihičnem stanju razdraženosti in agresivnosti.

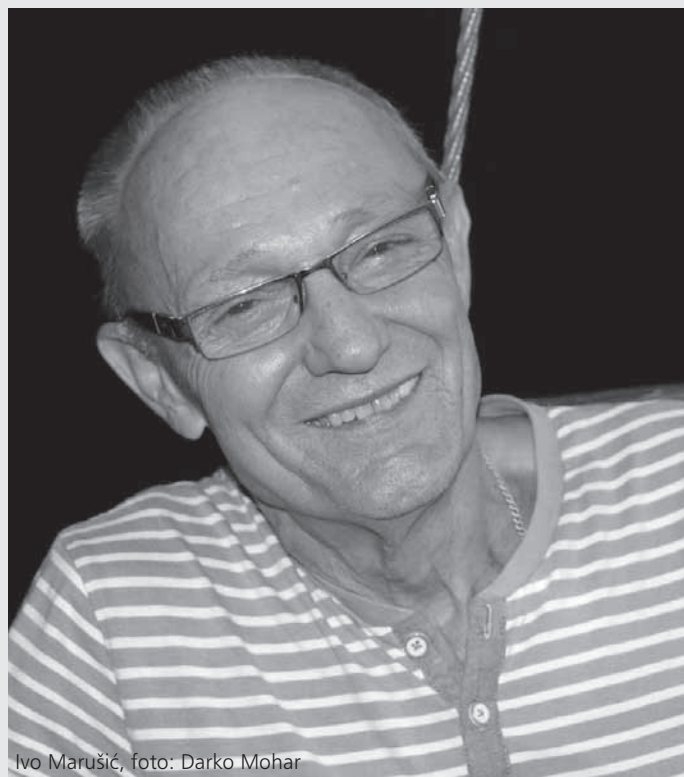
Po izletu v Idrijo me že dneve mučijo nekatera vprašanja, predvsem koliko se posledice zastrupitve z živim srebrom še čutijo pri današnji populaciji in koliko živo srebro še vedno vpliva na zdravje ljudi.

Objem

Zadnjič, ko sva se objela brez besed,
vse sva razumela ...
Objem, a v njem
naše prijateljstvo, življenje, skrite solze,
vseeno nasmehnil si se ...
Slutila sem, to bil objem je za slovo,
kdo ve, kdaj tudi nas več ne bo,
odhajamo ...
Ravno na tisti žalostni dan
čudovita knjiga o planincih je izšla,
od tvojega najboljšega prijatelja.
Vsi so prihajali, tebe ni bilo,
tudi glasbe se ni slišalo.
V domu planinci zate smo se zbrali,
slike skupnih let gledali, obujali spomine,
vse mine ...
Na vratih tvoj sin je stal,
poglej, kot Ivo se smeji in govori,
Jasnine njegove so oči,
v njem živita ona in ti ...

|| Zdenka Kallan Verbanac v spomin na Iva Marušića
Na Reki, 13. maja 2022

IN MEMORIAM

Ivo Marušić, foto: Darko Mohar

Ivo Marušić (Sarajevo, 1952 – Reka, 2022)

13. maja, na dan, ko smo se v društvu ob dvajsetletnici planinske skupine veselili predstavitev knjige, posvečene temu jubileju, je vse močno pretresla žalostna novica, da nas je za vedno zapustil dolgoletni in zelo priljubljen član društva, rojak Ivo Marušić.

Ivo Marušić je s prizadevnim sodelovanjem v vodstvu društva ter planinski in dramski skupini v zadnjih dveh desetletjih – do leta 2013 tudi skupaj s soprogo Jasno, s katero sta se spoznala med študijem v Ljubljani – močno prispeval k dejavnosti KPD Bazovica in jo v več pogledih pomembno obogatil. Mnogim ostaja v srcu neizbrisen in topel spomin nanj.

Na njegovi zadnji poti na pokopališču Belgrad Grižane so ga s pesmijo pospremili tudi člani mešanega pevskega zbora KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka, vodja planinske skupine Darko Mohar pa je svojemu najboljšemu prijatelju v osebni imenu ter v imenu skupine in društva izrekel poslovilne besede ter globoko sožalje sinovoma Marku in Davorju ter vsemu sorodstvu. **Marjana Mirković**

21. april, Gasilski dom, Prezid

Vzorčna turistično-izobraževalna kmetija (VTIK) Gorski kotar, predstavitev

Kmetijsko izobraževalna skupnost (KIS) Gorski kotar, istoimensko društvo iz Prezida in Svet slovenske narodne manjšine Mesta Čabar so v sodelovanju z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS predstavili projekt VTIK Gorski kotar v Prezidu. Kot piše v objavi na spletni strani www.gov.si, je bila predstavitev namenjena predvsem domačinom, udeležili pa so se je tudi predstavniki Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana, Fakultete za turizem iz Brežic ter sosednjih slovenskih občin in lokalnih oblasti. Navzoče so želeli seznaniti s trenutno največjo investicijo za slovensko skupnost na Hrvaškem, ki naj bi predstavljala temelj za

nadaljnji razvoj turizma in kmetijstva na območju, kjer živi tudi slovenska manjšina.

V kulturnem programu ob tej priložnosti se je prvič predstavil tudi moški pevski zbor SKD Gorski kotar, ki ga vodi zborovodkinja Lidija Čop iz Velikih Lašč. || **Marjana Mirković**

S predstavitev, foto: www.gov.si

3.–9. maj, HKD na Sušaku

Festival malih odrov

Po dveh letih premoru in hkrati tudi smrti ustanovitelja in duše te prireditve Nenada Šegvića je znova potekal reški mednarodni festival malih odrov. Naziv mednarodni je bil sicer zaradi okrnjenih finančnih sredstev omejen zgolj na regijo oziroma prostor nekdanje skupne države. Selektor je bil Jasen Boko, ki je izmed šestdesetih predstav izbral devet predstav iz štirih držav, poleg Hrvaške še iz Srbije, Bosne in Hercegovine ter Slovenije, ki so izvedle skupno enajst uprizoritev. Predstave so bile odigrane v HKD-ju na Sušaku, centru Zajc na Delti in v Hrvaškem narodnem gledališču (HNK) Ivana pl. Zajca. V spremljajočem programu je bila v predverju HKD-ja na ogled razstava gledališkega plakata Predraga Spasojevića. Tudi letos so bile po predstavah organizirane okrogle mize, moderirala sta jih Tajana Gašparović in Bojan Munjin, ob že tradicionalnem sodelovanju občinstva. Na festivalu so redno tudi predstave iz Slovenije, tokrat se je prvič predstavilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s predstavo Klinc na besedilo Mika Bartletta, za katerega je avtor prejel svojo prvo prestižno nagrado Laurence Olivier in v katerem raziskuje vprašanje identitete in nezmožnosti odločitve. Predstavo je režiral Peter Petkovšek, v

glavnih vlogah pa so se predstavili Urban Kuntarič, Aljoša Koltak, Maša Grošelj in Branko Završan. Več: www.theatrefestival-rijeka.org || **Marjana Mirković**

Igralci v predstavi Klinc, foto: Marjana Mirković

Po predstavi pogovor z izvajalci, foto: Marjana Mirković

IV Sloveniji pomlad na kvadrat

Drage bralke in cenjeni bralci Sopotij, moj predhodnik v vašem časopisu, Tomo Šajn, mi je že pred tedni ob skrajni redni sobotni kavi namignil, da bi bil čas, da zamenjamo moj portret na tej strani. Ne vem, ali že toliko let pišem te kolumne ali pa je bila tista fotografija (oziroma tista na njej) premlada, že ko je bila prvič objavljena v Sopotjih. Bila je namreč še iz mojih novinarskih časov na Delu.

Vsakdanji pogled v ogledalo ni enako kot vpogled v avtoportret. Brez fotografij bi si človek mislil, da ostaja enak. Jaz sem vedno jaz. A ko gre za našo zunanost, ni čisto tako, kajne?

Dragica Jaksetič

Če se peljete skozi Slovenijo, je na videz enaka, navznoter pa je že čisto drugačna. V Sloveniji je bila 24. aprila, na volilni dan, najprej velika odjuga, na dan mladosti, 25. maja, ko smo dobili novo vlado, pa prava pomlad, pomlad na kvadrat, torej. Takšna, hahaha, kakršno sem vam zadnjič napovedovala!

Minuli teden (danes je 4. junij, praznik občine Ilirska Bistrica) smo v vseh poročilih spremljali predajo položajev s starih na nove. Slišali smo same vljudne in spoštljive besede z obeh strani, normalno človeško komuniciranje ... res nekaj, na kar nismo (bili) več navajeni. Lepo! Le en minister stare garniture, notranji minister, se pred kamerami ni pojavil ob svoji naslednici Tatjani Bobnar, novi notranji ministrici, ki so jo v času njegovega "šefovanja" na mestu generalne direktorice policije zamenjali z bolj "primernim" direktorjem. Najbrž ni zmožgel normalne drže pred kamerami in morda se je prav zato njegova predhodnica (edina iz nove garniture) v svojem prvem intervjuju po imenovanju edina ozrla nazaj, rekoč: "Prevzemam mandat notranje ministrice po dveh letih pravnem barbarstvu, ki je bilo na Ministrstvu za notranje zadeve in v Policiji po vsej verjetnosti najbolj brutalno od vseh državnih institucij. Nikoli več se ne sme zgoditi, da politika vpreže Policijo. Nikoli več se ne sme zgoditi, da z njeno pomočjo dvigne roko nad ljudi."

Robert Golob, novi predsednik vlade (Primorec, *Goričjan*), je svoje novo poslanstvo začel vzneseno. Njegove misli so jasne, vizija tudi, prioritete določene. Kar slišimo zdaj, slišimo, da gre za upravljanje javnih zadev v interesu vseh državljanov. Vsi pretendenti za položaje v novi vladi so morali opraviti Gallupov test in niso ga vsi izdelali. V slovenski politiki je zdaj vse polno bistrih žensk. Na pomembne položaje je postavil tudi ljudi iz strank z leve strani, ki se niso uvrstile v parlament, ne samo "naših". Obljublja, da bodo državo vodili strokovnjaki, ne politična partija. Sindikati so spet dobili svoje mesto, govori se o obdavčitvi nepremičnin,

čuti se resno namero ozdraviti zdravstvo ipd. Lepo bo v tej domovini biti mlad! Če bodo vse te besede postale meso. Držimo pesti!

Poraženci so v vmesnem času paranoično hiteli še z zadnjimi packarijami in se tako dokončno razkrili. Zadnji primer: poslanec Evropskega parlamenta Milan Zver (SDS) je v interni razpravi Evropske ljudske stranke (EPP) kolege prepričeval, da je Slovenijo doletela apokalipsa. Nova oblast, ki da je skrajno levičarska, naj bi bila prokemeljska, novi predsednik vlade, ki je 15 let vodil energetske družbo v lasti slovenske države, pa naj bi bil energetski oligarh in tajkun. Toda njegova parlamentarna kolegica (EPP) Ljudmila Novak, sicer nekdanja predsednica krščanskodemokratske Nove Slovenije, Janševega zvestega satelita, je spet pokazala svoj pravi obraz in potrebo po več demokracije in samorefleksije tudi znotraj desnega pola. Tako kot je svojo stranko v preteklosti poskušala odmakniti od Janševih manir in manevrov, se je tudi znotraj EPP uprla Zverovim nebulozam in odločno pribila: "Te volitve so bile referendum proti Janši." Dodala, da je tudi Goloba "naredila Janševa vlada, ker je odstavljala razne direktorje, izvajala čistko na javni radioteleviziji in uničevala Slovensko tiskovno agencijo. Kdor ob porazu ni zmožen pogledati resnici v oči in je zaradi svoje šibkosti pripravljen celo pod vprašaj postaviti suverenost in integriteto lastne domovine, ne more biti moj sogovornik." No, ne samo, da so jo nato napadli v Janševi SDS, ampak je niso branili niti njeni strankarski kolegi. Tudi vam želim, da bi se vam čim prej razcvetela politična pomlad. A zdaj z mislimi proti poletju. Na južno morje ali čez severno obzorje? Z avtom v gnečo in podivjane cene ali na kolo za zdravo telo s hrano v *rukzaku*? Dobro vprašanje!

Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com

Dragica Jaksetič: V zadoščenje mi je, da ne pišem tja v prazno

Dragica Jaksetič s kolumno *Pogled z Onkraj Snežnika* v glasilu Sopotja sodeluje od decembra 2015, ko je (na njegovo priporočilo) nadomestila znanejšega novinarja, dolgoletnega dopisnika dnevnika Primorske novice z območja Ilirske Bistrice, Toma Šajna, ki je to rubriko Sopotij pisal od prve številke marca 2012. Oba avtorja sta med rojaki na Reki postala zelo priljubljena, življenje v naši županiji dobro poznata. Kot novinarja sta namreč spremljala tudi dejavnost slovenske skupnosti na tem območju.

Da je njena kolumna posebej priljubljena, so Dragico Jaksetič naposled prepričali tudi pohvalni pisni odzivi na pisanje v zadnjem času (ustnih tudi doslej ni manjkalo!), kar je bilo dodatna spodbuda za pogovor, ki je za rubriko Srečanja potekal po elektronski pošti.

Dragica Jaksetič je Bistričanka, z univerzitetno diplomom iz sociologije, po sodelovanju s Primorskimi novicami in Radiom Slovenija ter še z nekaterimi drugimi mediji prej je med letoma 2008 in 2016 za dnevnik Delo spremljala življenje v Ilirski Bistrici oziroma po vsej Primorsko-notranjski regiji in Krasu. Po – tudi za številne rojake na Reki povsem nerazumni – ukinitvi tega dopisniškega mesta se je zaposlila na Občini Pivka. Tam je pristojna za strokovno delovanje Centra o velikih zvereh DINA Pivka, sodeluje tudi v drugih čezmejnih slovensko-hrvaških evropskih projektih iz programa Interreg, povezanih tudi s Primorsko-goransko županijo.

To območje vam je domače še iz mladih let?

"Seveda, kakor verjetno večini mojih vrstnikov in starejših, ki smo svojo mladost živeli še v času medrepubliških meja v okviru Jugoslavije, te pa so bile res samo na zemljevidih. S starši in bratom smo šli kakšno sobotno dopoldne na vlak do Reke in tam z železniške postaje počasi do Korza na nabrizgan sladoled in na "kafe". Potem smo morali za mamo capljati po kakem Varteksu ali Riu, da se je naučila lepih oblačil, in počasi nazaj na vlak. Za nas je hrvaščina, pravzaprav njena starejša različica, ki se ji je reklo "srbohrrvaščina" in smo se je

učili v šestem razredu osnovne šole, drugi jezik. Kopat pa smo se hodili s fičkom, seveda v "ta staro" Slatino in Ičiće. S kuhanimi "fižoleti" in jajci v torbah, hahaha. Pa saj to že veste ...

Ko sem sama imela (majhne) otroke, smo bili na plažah v Medveji, Iki, Mošćenički Dragi. Gneča na meji in na plažah z leti zlagoma izgublja svojo mikavnost, toda kraji v Kvarnerju so vedno krasni za sprehod, reško mestno jedro za odkrivanje kakega vedno novega kotička, sploh pa reške knjižarne, kjer se da pozabiti na uro. Vidi se, da vas je enkrat več kot nas, tržišče je večje, knjig ogromno in tudi cenejše so."

Sodelovanje z glasilom Sopotja torej ni bilo nekaj neznanega?

Ne, sodelovanje ni bilo novost, le da ste vi in Tomo najbrž pričakovali, da bom poročala o dogajanju v Sloveniji. Ker mi ta naloga ni šla najbolje od rok, sem počasi zdrsnila v prvoosebne zgodbe, doživljanje, presojanje. No, seveda pišem tudi o dogajanju pri nas in pri vas. Včasih celo tako "močno", da mi je vaš bralec pred kratkim povedal: "Ja, se vidi, si "naša". Leva, je hotel reči, hahaha... Pa še to: s Tomom, mojim velikim učiteljem, še vedno ob sobotah dopoldne skupaj popijeva "kafe" in pokomentirava, kar je treba pokomentirati."

Kako ostajate v stiku z življenjem na Kvarnerju, katere medije spremljate?

"Ob sobotah kupujem Jutarnji list, včasih tudi Novi list. Zaradi reportaž, opisov knjig, intervjujev, ne toliko zaradi politike. Televizijo gledam selektivno, pogosto z našega Dnevnika prekipim na vašega, pa Radio Rijeka poslušam med kuhanjem v soboto dopoldne. Tako izvem vse. Na primer gledam *Kamo danas*, če sem le doma, gledam *Nedjeljom u 2*, gledam tudi nekatere druge vaše oddaje, na primer ob sobotnih večerih najraje *The Voice*. Onkraj hrvaške meje je toliko glasbe in odličnih voditeljev, da se na tej strani lahko samo čudimo."

Kaj odloča o izbiri teme za vsakokratno kolumno?

"Odločata trenutni navdih ali kaj izjemnega, kot na primer nazadnje držav-

nozorske volitve v Sloveniji. Pravzaprav mi ne gre zlahka. Nimam pred sabo konkretnega bralca, ne vem, kaj ga zanima, bojim se, da sem nezanimiva, ker ... Prej, ko sem bila novinarka, je bilo lažje. Bila sem neposredno vpeta v dogajanje, vsaj regionalno. Zdaj sem v drugi službi in sem postala "navadna" državljanka. Pa ne da bi bili novinarji v tem smislu kaj posebnega. Samo ni mi treba vedeti prav vsake podrobnosti in "kregarije", na primer s seje občinskega sveta ali kaj podobnega, za vsako naložbo in vsak nov asfalt. In posledično je manj političnih tem, o katerih bi vam lahko poročala.

Pred kratkim se mi je oglasilo več vaših bralcev, kar me je precej potolažilo. Vidim, da vendarle ne pišem tja v prazno in mi je to v zadoščenje. Hvala vam!"

Vaši načrti, želje ...?

"Jaz nisem človek načrtov, vse v življenju mi je prišlo nekako samo po sebi. Kar si ne štejem v svoj prid. Je pa bilo zmeraj tako, da so se mi vrata vselej odprla, če sem si želela spremembe. Nekoliko grešno je to tako odkrito povedati, a čutim, da sem dosegla neko "štengo" in da me že mika naslednja, še neznana, nov izziv za novo učenje. V katero smer naj bi me peljala? Nimam pojma!"

Dragici Jaksetič se uredništvo najlepše zahvaljuje za prijazen odziv in ji iskreno želi uspešne korake po novih "štengah".

Marjana Mirković

Dragica Jaksetič, osebni arhiv

